

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički fakultet - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica

Tel: 020 206 713 Fax: 020 206 712

E-mail: extension-pg@t-com.me

ZANIMLJIVOSTI IZ ŽIVOTA PČELA

- Da bi proizvele 1 kg meda pčele treba u košnicu da unesu 3–4 kg nektara, što zavisi od sadržaja vlage u vazduhu i nektaru. Iz jednog cvijeta pčela usisa oko 0,02 mg nektara.
- Jedna pčela u minutu posjeti oko 10 cvjetova a jedan izlet iz košnice traje oko 10 minuta. Znači za vrijeme jednog leta pčela posjeti oko 100 cvjetova. Izvan košnice pčela radi dnevno 6–7 sati. Za to vrijeme napravi oko 40 letova i posjeti oko 4.000 cvjetova.
- Današnji brzi kompjuter računa 16 milijardi operacija u sekundi. Pčelin mozak računa 600 puta brže nego najbrži kompjuter.
- Životni vijek pčele u ljetnjem periodu ne prelazi 50 – 60 dana, ali zimi žive i duže od 5 mjeseci.
- Ljeti u svakoj košnici dnevno umire oko 1.000 pčela radilica, ali više od toga se rađa svaka 24 časa. Mlada matica dnevno poliježe i više od 2.000 jaja.
- Učinak radilica u sakupljanju nektara veći je kada je paša blizu a letovi kraći. Ako je paša 1 km udaljena od pčelinjaka, pčele će se s punim tovarom vratiti u košnicu za 3–5 minuta, dok će 3 km preletjeti za 20–25 minuta. Za 1 kg meda pčele treba da donesu oko 140 000 tovara nektara.
- Za preradu 1 kg nektara potreban je prostor u koji bi moglo da se smesti 2,5-3 kg meda. U nektaru ima 40-80% vode koju treba smanjiti na oko 18% koliko je ima u zreloom medu.
- Pčela može odletjeti od košnice skoro 8 km i bez greške će naći put nazad. Međutim, radno korisna daljina pčele ne bi trebalo da bude veća od 2 km
- Pri letu bez tereta pčela razvija brzinu do 65 km na sat. Za 1 minut preleti preko 1 km. Natovarena nektarom i polenom pčela smanjuje brzinu leta za 18–36 km na sat, zavisno od smjera i pravca vjetra. Na 1 km puta pčela troši 0,43 mg šećera sadržanog u nektaru.
- Pri letu krilo pčele napravi preko 400 zamaha u sekundi.
- Prosječna dužina jezika pčele je 6–7 mm.
- Matica u vrijeme najveće nosivosti dnevno može položiti i 1.500 jaja, čija težina premašuje težinu same matice. Trodnevno jajašce uveća se 6 puta za 9 minuta.
- Tek izlegla pčelinja larva krajem prvog dana života teži 0,65 mg; drugog 4,7 mg; trećeg 24,6 mg; četvrtog 94,7 mg; petog 157,6 mg. Šestog dana težina se smanjuje na 155 mg.
- Akt polaganja jaja traje od 9 do 12 sekundi.

- Kisjelost se pojavljuje kod nezrelog meda zbog većeg procenta vode u njemu.
- Najbolja temperatura za čuvanje meda je između 10 i 14 stepeni sa relativnom vlažnošću vazduha 55 do 80 %.
- Lažne matice se pojavljuju tokom čitave pčelarske sezone.
- Pri oskudnoj paši i velikoj toploti matica se može podstaći na aktivnije zaleganje, prihranjivanjem suvim šećerom u kristalu.
- Matica je sposobna za parenje nakon 3 – 4 dana života a trut sa 12 dana.
- Pčelinji med sastoji se od 41 % voćnog, 34 % grožđanog i 1–2 % tršćanog šećera, 18 % vode i 6 % drugih materija (organske kiseline, mineralne materije, vitamini, antibiotici i dr.).
- Pčele odstranjuju vodu tako što kapi nektara raspoređuju na ćelije saća i premještaju ih sa ćelije na ćeliju više puta, sve dok suvišna voda ne ispari.
- Ako su povoljni uslovi pčele jednog društva za 7 dana mogu sakupiti do 2 kg cvijetnog praha.
- Za period letenja od 20 dana pčela može da donese 6–8 gr nektara od koga se dobije 3–4 gr meda.
- Nekoliko «tovara» polena u kotaricama zadnjih nogu pčele teški su 10–25 mg. U jednu radiličku ćeliju stane 18–25 takvih tovara, odnosno oko 450 mg. Dobro ispunjen okvir može da sadrži 2–3 kg polena.
- U proleće 70% pčela unosi vodu u košnicu, 20% unosi nektar a 10% polen.
- Prema saznanjima pčelarske nauke i prakse potrošnja meda u pojedinim mjesecima iznosi: oktobar 2.700-2.900 gr, novembar 700-900 gr, decembar 600-800 gr, januar 900-1.000 gr, februar 1.500-1.00 gr, mart 2.200-3.000 gr i april oko 900 grama.
- Kada prva matica izađe iz matičnjaka odlazi na druge matičnjake, razara ih i žaokom probada i tako ubija svoje suparnice. U ovom poslu pomažu joj i pčele radilice. Ako se izlegu dvije matice, jača ubija slabiju. Međutim kod rojenja može se pojaviti više matice u jednom društvu.
- Dokazano je da pčele imaju nezamjenjivu ulogu u oprašivanju bilja, gdje se postižu znatno veći prinosi sjemena, plodova voća i povrća. Plodovi su ljepšeg izgleda, pravilnijeg oblika, sadrže više šećera, vitamina, mikroelemenata, bjelančevina, mineralnih materija i dr.

Mr Nebojša Veličković